

Projekt koncentruje się na rozwoju i znaczeniu kultury ballroomowej w Polsce — od jej pojawienia się w 2012 roku do chwili obecnej — i zakłada stworzenie pierwszego kompleksowego opracowania tego zjawiska w lokalnym kontekście. Kultura ballroomowa powstała w latach 70. w Harlemie w Nowym Jorku, stworzona przez osoby queerowe BIPOC, w szczególności transpłciowe kobiety, jako bezpieczna przestrzeń dla tych, którzy byli marginalizowani przez społeczeństwo głównego nurtu. Bale (balls), podczas których uczestnicy „chodzą” w performatywnych kategoriach, stanowią akty oporu wobec dominujących norm dotyczących płci, rasy i klasy społecznej.

Ballroom trafił do Polski stosunkowo niedawno, głównie za sprawą popularyzacji tańca (voguing). Zafascynowane nim osoby zaczęły zakładać własne domy (houses), organizować bale i prowadzić warsztaty. Z czasem ballroom zaczął pełnić nie tylko funkcję artystyczną, ale i społeczną – stał się ważną przestrzenią wspólnoty, widzialności i oporu dla osób queerowych, w tym osób z doświadczeniem migracji/uchodźstwa i mniejszości rasowych.

Celem projektu jest zbadanie ballroomu jako zjawiska jednocześnie zapożyczonego i zakorzenionego lokalnie. Analizowana będzie ewolucja sceny ballroomowej w Polsce w kontekście specyficznych uwarunkowań społeczno-politycznych: sytuacji osób LGBTQ+, polityki krajowej oraz poziomu akceptacji społecznej. Projekt zakłada również refleksję nad funkcjonowaniem ballroomu w napięciu między apropriacją kulturową a uznaniem, kontrkulturą a popkulturą, aktywizmem a komercjalizacją. Ballroom analizowany będzie jako przestrzeń queerowej widzialności, budowania tożsamości i strategii przetrwania w warunkach opresyjnych.

Kluczowe pytania badawcze to m.in.:

- Jaką rolę pełni kultura ballroom w Polsce i jakie społeczności tworzy wokół siebie?
- W jaki sposób lokalne uwarunkowania wpływają na formę i funkcję ballroomu?
- W jaki sposób ballroom działa jako przestrzeń oporu, afirmacji i wspólnoty dla osób marginalizowanych?
- Jak kultura ballroom zmienia się pod wpływem przejścia do głównego nurtu?
- Jak poprzez praktyki ballroomowe performowane, negocjowane i afirmowane są tożsamości płciowe, seksualne i rasowe?

Wstępna hipoteza zakłada, że ballroom w Polsce początkowo rozwijał się głównie jako zjawisko estetyczne – poprzez fascynację voguingiem i popkulturą – a nie jako ruch polityczny czy wspólnotowy. W przeciwieństwie do USA, gdzie ballroom narodził się jako strategia przetrwania społeczności BIPOC LGBTQ+ i dopiero później został zaadaptowany przez mainstream, w Polsce jego silniejszy wymiar polityczny i wspólnotowy zaczął się wyłaniać dopiero z czasem.

Projekt zakłada wykorzystanie metod badań jakościowych oraz analizę materiałów wizualnych, archiwalnych i medialnych. Badania obejmą wywiady, obserwację uczestniczącą oraz dokumentację wydarzeń i występów, istotnym elementem będzie także konsultacja z międzynarodowymi badaczami (USA, Francja).

Znaczenie projektu wynika z potrzeby wypełnienia istotnej luki badawczej. Choć refleksje nad queerową kulturą klubową pojawiają się w naukach humanistycznych i społecznych, ballroom pozostaje zjawiskiem w dużej mierze nieopisanym – zwłaszcza w kontekście współczesnym i poza USA. W Polsce nie powstały dotąd żadne akademickie opracowania lokalnej sceny ballroomowej, mimo jej rosnącej obecności w kulturze, mediach społecznościowych i dyskursie aktywistycznym. Poza efektem w postaci opisanie historii polskiego ballroomu i stworzenia pierwszego kompleksowego opracowania tego zjawiska w kontekście lokalnym, wyniki moich badań mogą mieć wpływ na rzeczywistość społeczną i przyczynić się do: zwiększenia widzialności polskiej sceny queerowej, dostarczenia refleksyjnych narzędzi dla samej społeczności ballroomowej.